

Τὸν ἥλιο τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἑλευθερίας
Κι' ἐστάζανε τὰ δάκρυά σου ἐπάνω μου,
Μέσα 'ς τὰ δάκρυά σου ἐβαρτίστηκα,
Μέσα 'ς τὰ δάκρυά σου ἐχριστιάνησα.

Κι' ἄς μὴν εἰπῆ κανένας πῶς παράδωκες
'Σ τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Τούρκου τάρχοντόκορμο,
Κι' ἄς μὴν εἰπῆ κανένας πῶς τὸ γουοῦδι σου
Τὸ μάρανε γιὰ πάντα γυῶτο βρωμερό.
'Ἀς πῆ πῶς γιὰ τὸ Γένος ἐμαρτύρησες,
Πῶς σὲ φωλιῆ ἑθιῶν ἐπεςες ἐσὺ
Γιὰ νὰ ξεφύγουν ἄλλοι ἀπ' τὰ δόντια του.

'Ἀς πῆ πῶς μὲ λχχτάρχ μ' ἐπαράδινες
'Σ τὰ χέρια ἐνός Ἀράπη μπιστεμμένου σου,
Καὶ πῶς σὲ ἄλλα χέρια δὲν ἐχάρηκα
Τόση τιμὴ καὶ δόξα καὶ καμάρωμα
'Ὅσω 'ς τὰ χέρια ἐκεῖνα, ὦ! ποτέ, ποτέ!
Γιατί μπρὸς 'ς τὸ Βεζύρη μ' ἔφεραν αὐτὰ
Τὴν ὄρα ὅπουχε κρίσι 'ς τὸ διάνι του
'Ἀνθρώπου εἶχ' ἐμπρὸς του, σὺνεργα σιμά,
Κι' ὁ μπόγιας ἀπὸ πίσω ἐπερίμενε
Μιὰ γνέφι, γιὰ νὰ πάρη τὰ κεφάλια των.
'Ὅμως ἐγὼ 'ς τὴ μέση τότε ἐπρίβαλλα.
Τοῦ Γαδριῆλ τὸ κρῖνο, σὰ βγγιλιζέ
Τὸ λυτρωτὴ τοῦ κόσμου μπρὸς 'ς τὴν Πανηγιά
Δὲν εἶχε τόση χάρι σὰν ἐμένας
'Ἀς πῆ πῶς, γλώσσα ἐγὼ καὶ προσευχοῦλά σου,
Χάρι γι' αὐτοὺς ζητοῦσα ἀπὸ τὸν Πασά,
Πῶς μ' ἔβλεπεν ἐκεῖνος, ἄπλονος 'ς ἐμέ,
Μ' ἐγγίζανε μὲ φλόγα τὰ δυὸ χεῖλη του,
'Σ τὰ χεῖλη του ἐπάνω ἐξεψύχαγα,
Μὰ γλύτωνεν ὁ μαῦρος, ὁ φτωχὸς ραγιάς.
'Ἀς πῆ: ἄγριο τὸ χῶμα, ὅπου σ' ἔλυωτε!

'Ὅσαις ζωαῖς ἐπῆρες, καρυφύλλι, ἐσὺ,
Τόσαις ζωαῖς 'ς τὸν κόσμον τόσαις χάρισα.
Κι' ὅπως τὸ Τίμιον ξύλον χριστιανὸς φιλεῖ,
Κι' Ἀγαρηνὸς τῆς Μένκας τὴ μαυρόπετρα,
'Ὅλοι ἐκεῖνοι ἤρθαν καὶ μ' ἐρίλησαν
Τριγύρω 'ς τὸ χεράκι τῆς ἀρχόντισσας.
Κι' αὐτὴ ποῦ εἶχε δώσει 'ς ὅλους τὴ ζωὴ,
Μπροστά τους ντροπιασμένη ἔσκυβε, γλωμῆ.
Συμπάθειο λὲς ζητοῦσε καὶ συχώρεσι
'Ἡ πιστικὰ τοῦ Τούρκου ἀπὸ τ' ἀδέφια της...

'Εοὺ γιὰ τὴν πατρίδα Τούρκους θέριζες,
Κι' ἐγὼ γιὰ τὴν πατρίδα γλύτωνα κορμιά,
Κι' ἐγὼ γιὰ σένα χέρια, χέρια ἐτοίμαζα.
Μεγάλο καρυφύλλι καὶ περήνανο,
Τὸ ταπεινὸ ἐμένα μὴν καταφρονᾷς!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΚΑΤΟΠΤΡΑ

Τὰ πρῶτα κάτοπτρα συνέκειντο ἐξ ἐστιλβω-
μένου μετάλλου, πρὸ δὲ τῆς ἀνκαλύψεως τῶν
μετάλλων τὸ ὕδωρ ἐχρησίμευεν ὡς κάτοπτρον
διὰ τὴν φιλαρέσκειαν τῶν προγόνων μας. Κατὰ
τὰ ἑβραϊκὰ βιβλία, ὁ Μωϋσῆς διέταξε νὰ κατα-
σκευασθῆ χαλκινὴ λεκάνη μὲ τὰ κάτοπτρα τῶν
γυναικῶν, ἐκ τούτου δ' ἐξάγεται ὅτι κατ' ἐκείνην
τὴν ἐποχὴν κατεσκευάζον τὰ κάτοπτρα ἐξ ἐστιλ-
βωμένου χαλκοῦ ἢ μᾶλλον ἐξ ὀρειχάλκου.

Ἐντὸς αἰγυπτιακῶν τάφων εὐρίσκονται ἀληθῆ
κάτοπτρα ἐξ ὀρειχάλκου, στρογγύλα ἢ ὠσειδῆ
μετὰ λαβίδος κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον πεποι-
κιλμένης.

Τὰ πρῶτα ὑάλινα κάτοπτρα, κατὰ τὸν Πλί-
νιον, κατεσκευάσθησαν ἐν Σιδῶνι, ἐν δὲ τῷ μου-
σεῖῳ τοῦ Τουρίνου ὑπάρχουσι δύο τοιαῦτα εὐρε-
θέντα ἐντὸς αἰγυπτιακῶν τάφων. Ὡστε οἱ Αἰγύ-
πτιοι κατεσκευάζον κάτοπτρα ἐξ ὑάλου.

Ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου τὰ ὑάλινα κάτοπτρα εἰσ-
ήχθησαν εἰς Ἑλλάδα καὶ Ἰταλίαν, ἀλλὰ παρὰ
τοῖς Ἑλλησιν ἐγενικεύθησαν πολὺ βραδύτερον·
οὗτοι μετεχειρίζοντο ἀποκλειστικῶς σχεδὸν κάτο-
πτρα ἐξ ἐστιλβωμένου μετάλλου, ὅπερ εἰργάζοντο
κάλλιστα, ὡς ἀποδεικνύει ἡ ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου
περιγραφὴ τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἀχιλλέως. Ὁ τοσοῦτον
λάμπων χαλκὸς ἐκεῖνος, ὥστε νὰ θαμβῶνῃ τοὺς
μαχητάς, ἐχρησίμευε καὶ πρὸς κατασκευὴν σπιλ-
πνῶν κατόπτρων.

Τὸ προνόμιον τῆς κατασκευῆς τῶν κατόπτρων
εἶχεν ἡ Κόρινθος, πρὸς τοῦτο δ' ἐφευρέθη ὑπὸ τῶν
Κορινθίων ὁ λευκὸς ὀρειχάλκος. Παρὰ τοῖς Ἑλ-
λησι τὰ μετάλλινα κάτοπτρα δὲν ἦσαν ἀποκλει-
στικῶς στρογγύλα ὡς τὰ ὑάλινα αἰγυπτιακά.
'Ἦσαν καὶ τετράγωνα, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὠ-
σειδῆ, ἐκράτουν δ' αὐτὰ διὰ τῆς χειρὸς τῆ βοη-
θείας λαβίδος.

Ἐν Κορίνθῳ θὰ κατεσκευάζοντο βεβαίως ἀρ-
κούντως μεγάλα κάτοπτρα, ἀφοῦ ὁ Δημοσθένης
ἐμελέτα ἐντὸς κατόπτρου ἰσομεγέθους ἀνθρώπων
τὰ ρητορικὰ αὐτοῦ σχήματα. Τὰ μεγαλείτερα
ὀρειχάλκινα κάτοπτρα ὑπῆρχον ἐν τῷ ναφ' τοῦ
'Ἀσκληπιῶ.

Αἱ ἀρχαῖαι Ἑλληνίδες ἐκαλλωπίζοντο πρὸ
τοῦ κατόπτρου αὐτῶν, ὡς πράττουσιν αἱ γυναῖκες
καὶ σήμερον, ἤτοι καθήμεναι ἐνώπιον ὠσειδοῦς
κατόπτρου.

Οἱ Ῥωμαῖοι παρέλαβον παρὰ τῶν Ἑλλήνων
τὴν κατασκευὴν τῶν ὀρειχάλκινων κατόπτρων, τὰ
ὅποια βραδύτερον ἀντικατέστησαν δι' ἀργυρῶν,
μία δὲ δούλη ἦτο εἰδικῶς ἐπιφορτισμένη νὰ δια-
τηρῆ πάντοτε ἐν καλῇ καταστάσει τὸ πολυτίμου
τοῦτο ἐπιπλόν. Ὅταν ἡ Ῥωμαία ἐκαλλωπίζετο,
δούλη ἐκράτει πρὸ αὐτῆς τὸ κάτοπτρον.

Ὁ ἄνθρωπος μεταβαίνει μακρὰν βῆμα πρὸς
βῆμα προβαίνων. Ἡ τὴν εὐθείαν ὁδὸν ἀκολου-
θοῦσα χελώνη νικᾷ τὸν ταχύπουν λαγῶν τὸν
χιλίους ποιοῦντα ἐλιγμούς.